روزنه

نقشه راه انگلیس برای تجارت با ایران

● پایگاه اینترنتی وزارت امور خارجه انگلیس، با صدور بیانیه‌ای «فهرست ایران» را پس از برداشته‌شدن برخی تحریم‌های اعمال‌شده علیه ایران در پی دستیابی به توافق هسته‌ای سال ۲۰۱۵ به‌روز کرد.

به گزارش ایسنا، در بیانیه وزارت امور خارجه انگلیس آمده است: پس از سال‌ها اعمال تحریم‌های گسترده، جامعه بین‌المللی در پی دستیابی به توافق هسته‌ای با ایران در سال ۲۰۱۵، در حال تعامل دوباره با ایران است. در نتیجه توافق هسته‌ای حاصل‌شده بین گروه ۱+۵ و ایران، برخی از تحریم‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای و دیگر تحریم‌های مالی و اقتصادی اعمال‌شده بر ایران، در ژانویه سال ۲۰۱۶ برداشته شدند.

وزارت امور خارجه انگلیس در ادامه بیانیه خود افزوده است: به همین منظور، حجم «فهرست ایران» که ارائه‌کننده اطلاعاتی برای کارشناسان درباره نهادها، شرکت‌ها و سازمان‌های خاص در ایران است، کاهش یافته است.

هدف از ایجاد «فهرست ایران» که در آن به نام شماری از نهادها، شرکت‌ها و سازمان‌ها در ایران اشاره شده است، کمک به صادرکنندگان در اتخاذ تصمیمات آگاهانه بوده است؛ به عبارت دیگر، اگر صادرکنندگان درباره استفاده‌کنندگان نهایی اقلام خود در ایران یا در دیگر کشورها نگران هستند، می‌توانند از خدمات و توصیه‌های مرتبط با این موضوع استفاده کنند که از طریق نظام صادرکردن مجوز صادراتی SPIRE در دسترس است.

بر اساس این بیانیه برخی از تحریم‌ها برای هشت سال دیگر همچنان به قوت خود باقی است؛ به طور خاص تحریم‌های مرتبط با حقوق بشر و تروریسم. تجار انگلیسی می‌توانند دریابند آیا آنها در حال مراوده با فرد یا نهادی هستند که همچنان تحت تحریم قرار دارد یا اینکه مشکوک هستند که یک فرد یا نهاد تحت تحریم، ممکن است در هرگونه مراوده تجاری با آنها دخیل باشد یا خیر. آنها همچنین اطمینان خواهند یافت که محصولات یا موادشان بر اساس این تحریم‌ها، محدود نیستند و اینکه هیچ محدودیتی برای آنهایی وجود ندارد که می‌خواهند پرداخت‌ها را انجام دهند.

برداشتن برخی از تحریم‌ها به این معناست که ایران می‌تواند آزادانه‌تر با جامعه بین‌المللی مراوده تجاری انجام دهد. این موضوع سبب ارائه فرصتی به شرکت‌های انگلیسی برای واردشدن به بزرگ‌ترین بازار اقتصاد جهانی در چند دهه می‌شود. دولت انگلیس به طور کامل از گسترش روابط تجاری با ایران حمایت و تجار انگلیسی را به بهره‌برداری از فرصت‌های تجاری به‌وجودآمده ترغیب می‌کند.

واکنش تهران به اظهارات وزیر دفاع آمریکا

● **مرکز دیپلماسی رسانه‌ای وزارت امورخارجه:** بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان، در واکنش به اظهارات کذب و نادرست «جیمز ماتیس»، وزیر دفاع آمریکا که در سفر به لندن بار دیگر در ادعایی بی‌پایه و اساس ایران را متهم به حمایت از تروریسم کرده است، گفت: به اعتقاد جمهوری اسلامی ایران یکی از دلایل اصلی ناکارآمدی و موفق‌نبودن اقدامات بین‌المللی در مبارزه با تروریسم، دادن آدرس‌های اشتباه و غلط درباره ریشه‌ها و منابع مالی و فکری تروریسم و انحراف افکار عمومی جهانی و بین‌المللی از کشورهای اصلی حامی تروریسم است که اظهارات وزیر دفاع آمریکا در لندن، نمونه‌ای تکراری از آن است.

او افزود: تازمانی‌که برخی کشورها و در رأس آنها آمریکا، مصمم‌اند منبع و منشأ اصلی تروریسم و افراط‌گرایی تکفیری - وهابی را نادیده انگارند و به دلایل کاملا مغرضانه و سیاسی، کشورهایی مانند ایران را که خود در چهار دهه گذشته قربانی تروریسم در انواع و اشکال مختلف آن بوده، متهم کنند و عامدانه بر همه تلاش‌های بی‌وقفه ضدتروریستی آن در منطقه چشم ببندند و به انحای مختلف به تشویق و تسلیح حامیان تروریسم و جنایات آنان مشغول باشند، نمی‌توان و نباید انتظار داشت غده چرکین و روبه‌رشد تروریسم مهار و نابود شود.

قاسمی همچنین گفت: صرف‌نظر از اعترافات و اظهارات صریح برخی مقامات آمریکایی در به‌وجودآوردن و حمایت از گروه‌های تروریستی خطرناکی مانند داعش و حمایت پیدا و پنهان از دیگر گروه‌های تروریستی جنایت‌کار که در جای خود بسیار مهم و قابل پیگیری است، به این مقام آمریکایی یادآور می‌شویم اگر اراده‌ای جدی و واقعی برای مقابله و مبارزه با تروریسم دارند، به‌جای متهم‌کردن بیجا و مغرضانه ایران و ادامه سیاست‌های شکست‌خورده قبلی یعنی استفاده ابزاری - سیاسی از تروریسم، برخی کشورهای دوست و نزدیک خود در منطقه را که حمایت‌های بی‌دریغ و گسترده آنان از گروه‌های تروریستی به روشنی آشکار است، موظف به قطع و توقف حمایت‌های مالی، فکری و تسلیحاتی از این گروه‌های تروریستی - تکفیری کنند.

politics@sharghdaily.ir

عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری

نگاهی به سفر رئیس‌جمهوری به روسیه

گسترش رابطه با مسکو بدون مانع

شرق: سفر دوروزه رئیس‌جمهوری به مسکو، یکی از راهبردی‌ترین سفرهای خارجی در دولت یازدهم بود؛ سفری که از نظر تجاری، اقتصادی، سیاسی و منطقه‌ای اهمیت داشت. تقریبا هیچ حوزه‌ای از موضوعات مورد علاقه دو کشور در این سفر مغفول نماند. حسن روحانی در سفر به مسکو با نخست‌وزیر و رئیس‌جمهوری این کشور دیدار کرد و ۱۴ سند همکاری بین دو کشور امضا شد. علاوه‌براین، دو کشور در موضوعات مورد علاقه نیز تأکید کردند. حسن روحانی یادآوری کرده که روابط دو کشور از سطح عادی فراتر رفته و در همین زمینه قرار شد که نقشه راه اجرای پروژه‌های همکاری تهران و مسکو محقق شود. دو طرف تصمیم گرفتند که حجم مبادلات تجاری سالانه را به ۱۰ میلیارد دلار برسانند. براساس اعلام وزارت توسعه اقتصادی روسیه «در ژانویه سال ۲۰۱۷ حجم مبادلات ایران و روسیه در مقایسه با ژانویه سال ۲۰۱۶، ۹۸ درصد بیشتر شده و به ۱۵۵.۱ میلیون دلار رسیده است. در ضمن صادرات روسیه ۲.۷ برابر رشد داشته و ۱۱۷.۷ میلیون دلار و واردات از ایران ۶.۳ درصد و ۳۷.۳ میلیون دلار بوده است». همچنین صادرات ماشین‌آلات و فناوری از روسیه رشد هفت‌برابری داشته است. اگرچه اهداف اقتصادی تعریف‌شده در این سفر از اهمیت بالایی برخوردار است؛ اما نمی‌توان از ابعاد منطقه‌ای و بین‌المللی این سفر غافل شد. حسن روحانی در حالی میهمان ویژه کاخ کرملین شد که پیش از او رجب طیب اردوغان و بنیامین نتانیاهو نیز در همان صندلی میهمان ویژه، کنار ولادیمیر پوتین نشستند. بدیهی است که هریک از این میهمانان نیز دنبال اهداف استراتژیک خود در این سفر بودند. منطقه آشوب‌زده است و بحران سوریه کم‌وبیش همه را درگیر کرده؛ اما هرکدام از طرفین دنبال اهدافی است تا به دنبال بحران سوریه به آن دست یابند. روسیه و ایران دراین‌بین ائتلافی راهبردی دارند که ترکیه نیز در بخشی از آن با این دو همراه است. اجلاس‌های چندماهه اخیر در آستانه و تداوم آتش‌بس در سوریه جزء یکی از دستاوردهای این اجلاس است. حالا در سفر روحانی به مسکو، به اهداف منطقه‌ای و اهداف تجاری دو طرف تأکید شده است. روحانی در دیدار با پوتین تأکید کرده که «در مسیر روابط مشترک ایران و روسیه هیچ مانعی وجود ندارد». او همچنین از روابط راهبردی دو طرف سخن گفته است.

۲ واحد جدید در بوشهر

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، حسن روحانی در نشست هیئت‌های عالی‌رتبه ایران و روسیه تأکید کرد: روابط دو کشور وارد مرحله‌ای تازه شده و ما اکنون می‌توانیم در این مرحله از روابط پایدار و بلندمدت سخن بگوییم. رئیس‌جمهوری اختصاص نخستین سفر خارجی خود را در سال جدید به روسیه، نشان‌دهنده اهمیتی برشمرد که تهران برای روابطش با همسایگان منطقه‌ای و به‌ویژه مسکو قائل است. روابط ایران و روسیه گام‌به‌گام در حال توسعه و شتاب در همه حوزه‌ها، به نفع منافع دو ملت و همچنین منطقه است. رئیس‌جمهوری با اشاره به هشت دیدار خود با رئیس‌جمهوری روسیه در سه‌ونیم سال گذشته، گفت: با هر ملاقاتی، تحرکی در روند روابط تهران - مسکو ایجاد شده و بی‌تردید این دیدار نیز تحرک تازه‌ای در روابط ایجاد خواهد کرد. وی به موضوع همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی دو کشور به‌ویژه در عرصه مبارزه با تروریسم اشاره کرد و افزود: ایران و روسیه در سال‌های اخیر و در همکاری‌های خود برای مبارزه با تروریسم و ثبات منطقه، تجربیات نو و موفقی داشتند و هدف نهایی ما کمک به صلح و ثبات و توسعه در منطقه است و این روابط دوجانبه، به زیان کشور ثالثی نخواهد بود. رئیس‌جمهوری روسیه نیز در این نشست گفت: «روسیه، جمهوری اسلامی ایران را شریک خوب و قابل اعتماد خود می‌داند». ولادیمیر پوتین با اشاره به روابط دیرینه ایران و روسیه گفت: ما مصمم به توسعه همکاری‌ها در همه حوزه‌ها با جمهوری اسلامی ایران هستیم. وی به همکاری‌های دو کشور در عرصه مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی اشاره کرد و گفت: در حوزه مسائل بین‌الملل و حل‌وفصل این مسائل، دو کشور همکاری خوب و مفیدی دارند و به این همکاری‌ها شتاب خواهند داد. رؤسای جمهوری دو کشور همچنین پایبندی تغییرناپذیر طرف‌ها به مفاد «معاهده اساس روابط متقابل و اصول همکاری جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه» مورخ ۲۲ اسفند ۱۳۷۹ شمسی برابر با ۱۲ مارس سال ۲۰۰۱ میلادی را که نشان‌دهنده سنت‌های دیرینه حُسن هم‌جواری، دوستی و همکاری متقابل دو ملت ایران و روسیه و سیاست خارجی صلح‌جویانه دو کشور است، خاطرنشان کردند. در بیانیه مشترک دو طرف نیز بر همکاری در حوزه روابط دوجانبه و همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای تأکید شده است. بیانیه مشترک دو طرف از توافق‌های انجام‌گرفته در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خبر می‌دهد و بر «برداشتن قدم‌های جدید برای ارتقای سطح روابط و گسترش عرصه‌های تعامل و مشارکت ایران و روسیه» تأکید کرده است. در زمینه توافق‌های اقتصادی، دو واحد نیروگاه اتمی جدید در بوشهر، ایجاد یک نیروگاه حرارتی در بندرعباس، توسعه ارتباط خط‌آهن بین دو کشور و کمک روسیه در برقی‌کردن خط‌آهن گرمسار - اینچه‌برون مقرر شده است. به گفته حسن روحانی، از دیگر موضوعات مورد مذاکره، خط ترانزیت شمال - جنوب و اتصال مسکو به بندرعباس بوده که قرار است جزئیات آن در نشست‌های کارشناسی تکمیل شود.

نقشه راه تا ۲۰۲۰

اشاره آقای روحانی به موضوع مسیر «شمال - جنوب» است که در دهه ۱۳۷۰ شمسی و زمانی مطرح شد که دولت وقت جمهوری اسلامی ایجاد خط ترانزیت شرق به غرب، موسوم به «طرح جاده ابریشم» را مطرح کرده و معتقد بود که به این وسیله، ایران می‌تواند علاوه بر ارتباط اقتصادی با اروپا و برخورداری از روابط تجاری گسترده‌تر با شرق آسیا، به‌عنوان یک مرکز ترانزیت مهم بین دو طرف ایفای نقش کند. روحانی همچنین بررسی رژیم حقوقی دریای خزر و اقدامات لازم در این زمینه را از دیگر موضوعات مورد مذاکره در این سفر توصیف کرد.

در بیانیه مشترک دو طرف بر «تحقق نقشه راه» گسترش همکاری دوجانبه تا سال ۲۰۲۰ میلادی تأکید شد. از جمله موارد دیگر در این بیانیه، گسترش همکاری بانکی بین دو طرف و «استفاده از ارزهای ملی» در مبادلات تجاری دوجانبه است. با توجه به مشکلات ارزی ایران و روسیه در نتیجه کاهش بهای جهانی نفت، به نظر می‌رسد دو طرف در نظر دارند مبادلات تجاری خود را بدون استفاده از ارز معتبر گسترش دهند. در این بیانیه از «تحریم‌های یک‌جانبه علیه کشورها برای پیشبرد اغراض سیاسی» انتقاد شده که قاعدتا به تحریم‌های یک‌جانبه غرب و به‌ویژه آمریکا علیه جمهوری اسلامی و همچنین تحریم‌های جاری علیه روسیه به دلیل سیاست آن کشور در اوکراین اشاره دارد.

مسائل منطقه‌ای

رئیس‌جمهوری روسیه با اشاره به اینکه در مذاکرات با آقای روحانی درباره مسائل منطقه نیز گفت‌وگوهایی داشتیم، تصریح کرد: در این دیدار مشکلات منطقه‌ای و بین‌المللی را بررسی کردیم. مواضع دو کشور در بسیاری از مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی مشترک است. مبارزه با تروریسم مورد توجه دو کشور قرار دارد و گفت‌وگوهایی درباره مبارزه با داعش و جبهه النصره و عادی‌سازی اوضاع در سوریه داشتیم. پوتین ادامه داد: برقراری آتش‌بس در سوریه و حفظ تمامیت ارضی سوریه با مشارکت ایران، روسیه و ترکیه به‌عنوان کشورهای تضمین‌کننده گفت‌وگوهای آتش‌بس نیز در مذاکرات ما مورد توجه جدی بود. بازگشت امنیت به سوریه برای ما اهمیت زیادی دارد و تلاش داریم گفت‌وگوهای ژنو به فرجام برسد. ایران و روسیه به دنبال آشتی ملی در سوریه هستند. از نظر روسیه مذاکرات میان طرف‌های مختلف در مسکو و همچنین گفت‌وگوهای سازنده با ایران می‌تواند مثمرثمر باشد. روحانی نیز در این مورد گفت: در مذاکرات مشترک همچنین درباره مسائل منطقه‌ای و بحث صلح و امنیت در منطقه، ایجاد روابط نزدیک‌تر بین ملت‌ها و کشورهای منطقه و نگرانی‌هایی که نسبت به سوریه، یمن و سایر کشورهای منطقه وجود دارد، گفت‌وگوهای خوبی داشتیم. همکاری‌هایی که در مبارزه با تروریسم وجود داشته، تا پایان تحرکات تروریستی ادامه خواهد داشت و همچنین مذاکرات صلحی که با همکاری ایران، ترکیه و روسیه بنا نهاده شده است، ادامه خواهد یافت تا مردم سوریه بتوانند به حقوق ملی خودشان دست یابند. در موضوعات بین‌المللی، روابط نزدیکی بین ایران و روسیه وجود دارد. کمک‌هایی که روسیه در اجرای برجام داشته و همکاری‌های دو کشور در مسائل هسته‌ای و نیروگاهی در چارچوب مقررات بین‌المللی و معاهدات آژانس انرژی اتمی و توافق برجام ادامه خواهد یافت. دو کشور بر استحکام و اجرای برجام و ایجاد هماهنگی بیشتر در زمینه مسائل و همکاری‌های هسته‌ای صلح‌آمیز تأکید دارند.

در جریان سفر روحانی به روسیه، پوتین نسخه خطی نفیس قرآن کریم به خط احمد نیریزی به او هدیه داد. همچنین دکترای افتخاری دانشگاه دولتی مسکو به رئیس‌جمهوری اعطا شد و روحانی در جمع استادان و دانشجویان این دانشگاه درباره مهم‌ترین مسائل بین‌المللی سخنرانی کرد. همچنین روحانی در جریان سفر رسمی به روسیه، با حضور در آرامگاه سرباز گمنام در مسکو، به قربانیان جنگ جهانی دوم ادای احترام کرد.

سفری موفق در زمینه روابط دوجانبه

با بهرام امیراحمدیان، استاد جغرافیای سیاسی و استاد دانشگاه تهران که سال‌هاست در حوزه روسیه متمرکز است، درباره سفر رئیس‌جمهوری به روسیه گپ زدیم:

◄ در سفر آقای روحانی به مسکو، هم اهداف تجاری و هم اهداف بین‌المللی دنبال شد. به نظر شما در توافق‌های انجام‌شده، کدام‌یک از این اهداف اهمیت بیشتری داشت؟

آنچه اکنون در رابطه دو کشور مهم و در دسترس است، مسائل تجاری و اقتصادی دو طرف است. موارد دیگر مذاکره‌شده از سوی دو طرف، مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی است که چون بازیگران متعددی دارد، ممکن است امکان دسترسی نداشته باشند؛ مثلا در موضوع صلح سوریه، بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای در آن دخالت دارند که دستیابی به نتیجه را سخت می‌کند. این در حالی است که مسائل اقتصادی، بین دوکشور است و ساختارهای حقوقی و قانونی لازم بین ایران و روسیه فراهم و موانع آن برطرف شده است. ازاین‌رو دو طرف می‌توانند به‌راحتی ابعاد اقتصادی و مبادلات خود را افزایش دهند. در این سفر اسناد اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی گسترده‌ای امضا شده است و موافقت‌نامه‌ها و تفاهم‌نامه‌هایی که امضا شده، می‌تواند به قرارداد تبدیل شود و می‌توان بازتاب تصمیم افزایش رابطه دو طرف را دید. مثلا فروش هواپیمای مسافربری، برقی‌کردن راه‌آهن سمنان - گرمسار، احداث دو نیروگاه جدید در بوشهر از جمله اینهاست. افزایش صادرات روسیه به ایران نیز از نمادهای این افزایش همکاری است. ازهمین‌رو می‌توان گفت این سفر در زمینه‌های دوجانبه موفق‌تر بوده است. دسترسی به اهداف منطقه‌ای مدنظر دو طرف، به دلیل تعدد بازیگران تنها به همت دو رئیس‌جمهور وابسته نیست.

◄ بین ۱۴ سند همکاری امضاشده، کدام را از همه مهم‌تر می‌بینید؟

در زمینه مبادلات تجاری، اینکه دو کشور بر سر موضوعی توافق و تفاهمی را امضا کنند، یک اقدام دولتی است و در مرحله بعد کمیسیون‌های مشترک همکاری اقتصادی زمینه مبادلات تجاری را فراهم می‌کنند. در این بستر باید بازرگان‌های دو کشور و شرکت‌های خصوصی وارد این پروسه شوند. مثلا افزایش چندبرابری گردشگران، موجب شده دو کشور به این جمع‌بندی برسند برای گردشگرانی که گروهی به روسیه سفر می‌کنند، روادید لغو شود. این‌طور روسیه می‌تواند جایگزین مناسبی برای گردشگران ایرانی به جای ترکیه باشد که با ناامنی مواجه است. در مبادلات تجاری حمل‌ونقل، کریدورهای ترانزیتی و راه‌آهن و نیروگاه تصمیمات درخور تأملی اتخاذ شده است. این حوزه‌ها مبادلات دو کشور را افزایش می‌دهد و در رابطه دو کشور تفاوت‌های چشمگیری را نسبت به گذشته شاهدیم و اینها تغییرات مثبتی است که بین دو کشور انجام گرفته است.

شرط ایران برای همکاری با روس‌ها در نوژه

اگر لازم باشد روس‌ها به نوژه بازمی‌گردند. این بار محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه از این احتمال سخن گفته است. او در جریان سفر به مسکو در پاسخ به خبرگزاری رویترز با تأکید بر اینکه «روسیه در ایران پایگاه نظامی ندارد» گفت: «ما همکاری خوبی داریم و به صورت موردی و اگر لازم باشد که روس‌ها از تأسیسات ایرانی استفاده کنند، در این زمینه تصمیم‌گیری خواهیم کرد».

اواخر مرداد سال قبل بود که جنگنده‌های روسی از پایگاه هوایی نوژه استفاده کردند و این مسئله با سروصدا و مخالفت‌های بسیاری در داخل کشور همراه بود. پیش از آنکه مقامات ایرانی به طور رسمی در این خصوص خبر دهند، رسانه‌های روسی دست به کار شدند و همین موضوع سردار حسین دهقان، وزیر دفاع کشورمان را آن‌قدر ناراحت کرد که این اقدام آنها را «بی‌معرفتی» خواند. بسیاری از نمایندگان مجلس شورای اسلامی، به حضور روسیه و این همکاری نظامی اعتراض کردند و با اشاره به اصل ۱۴۶ قانون اساسی، قراردادن پایگاه نظامی در اختیار یک کشور خارجی را مغایر قانون دانستند. وزیر دفاع به این اعتراضات پاسخی داد که کار را به دلخوری مجلسی‌ها و در نهایت نامه عذرخواهی از آنها کشاند. به‌هرحال، جلسه علنی‌ای که نمایندگان مجلس برای بررسی این موضوع خواستار آن بودند، برگزار نشد و جنگنده‌های روسیه بعد از آنکه سه بار از نوژه پریده و به مواضع داعش در سوریه حمله کردند، خاک ایران را ترک کردند. بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت خارجه کشورمان، اعلام کرد همکاری‌های نظامی دو کشور «عجالتا» پایان یافته، اما چند روز بعد علی لاریجانی، رئیس مجلس با تأکید بر اینکه ایران به هیچ کشوری پایگاه نظامی نداده است، از امکان ازسرگیری این همکاری‌ها سخن گفت. بعد از آن نیز در ماه‌های گذشته، مقاماتی همچون علی‌اکبر ولایتی، مشاور مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل و علی شمخانی دبیر شورای عالی امنیت ملی، بارها تأکید کردند روابط ایران و روسیه راهبردی و استراتژیک است و اگر احساس نیاز شود در مورد همکاری‌های نظامی بیشتر نیز تصمیم‌گیری خواهد شد. مذاکرات سه‌جانبه برای حل‌وفصل بحران سوریه نیز بعد از همین همکاری‌های نظامی پرسروصدا با ابتکار عمل ایران، روسیه و ترکیه از مسکو آغاز شد و در آستانه ادامه پیدا کرد. به‌هرحال اکنون بعد از چندی که به تعمیق روابط و گسترش همکاری‌های ایران و روسیه در حوزه‌های مختلف گذشت، اکنون محمدجواد ظریف نیز معتقد است اگر لازم باشد به صورت موردی به روس‌ها اجازه می‌دهیم از تأسیسات دفاعی ایران استفاده کنند.

روسیه کنار ما و سوریه می‌ماند

حسین شیخ‌الاسلام، مشاور ظریف نیز در گفت‌وگویی با میزان، به مسئله استفاده روسیه از پایگاه نوژه پرداخته و گفته است: «استفاده روسیه از پایگاه نوژه کار بسیار منطقی و تعیین‌کننده‌ای است به این خاطر که نیروی هوایی سوریه مجهز نیست و ما نیاز به نیروی هوایی قوی و مؤثری داشتیم تا در زمین تلفات‌مان کاهش یابد». مدیرکل سابق امور بین‌الملل مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه حضور روسیه اثرات خوبی را به همراه داشته است، گفت: «من فکر می‌کنم تا شکست کامل محور شر، روسیه در کنار ما و همچنین مردم سوریه خواهد ماند».

او در پاسخ به این سؤال که «استفاده مجدد روسیه از فرودگاه نوژه چقدر در پایان‌دادن به بحران سوریه مؤثر است» گفت: «ما قرار نیست به هیچ کشوری پایگاه دهیم و تنها قرار بوده و هست که هواپیماهای روسیه از امکانات ما استفاده کنند؛ به‌این‌ترتیب که در پایگاه ما وقتی می‌نشستند هواپیما در اختیار ما بود نه اینکه پایگاه را در اختیارشان بگذاریم و هواپیماها بدون اجازه ما اصلا نمی‌توانستند از زمین بلند شوند. این فرق می‌کند با اینکه بخواهند محلی یا پایگاهی را در اختیار کشور دیگری بگذارند و خود هیچ اختیاری در این محل نداشته باشند و دفعه قبل هم به همین صورت بود».

او در ادامه به شرط ایران برای دادن پایگاه به روس‌ها اشاره کرد و گفت: «آنچه مهم است اینکه ما و روسیه در دادن این امکانات یک شرط اساسی داریم مبنی بر اینکه هدف‌هایی که در سوریه زده می‌شود، با توافق طرفین انجام می‌شود؛ یعنی با توجه اینکه امکانات عظیم بمباران را دولت سوریه ندارد، روسیه با توافق ایران و سوریه هدف‌ها را انتخاب کرده و می‌زند و این‌گونه ما این توانایی بمباران را در اختیار خودمان قرار می‌دهیم».

همکاری‌های ایران و روسیه در حوزه سوریه به شکل نظامی و غیرنظامی (مذاکرات سه‌جانبه آستانه) در حالی ادامه دارد که مذاکرات سوریه با ابتکار سازمان ملل نیز به کار خود ادامه می‌دهد. آن‌طور که بهرام قاسمی، سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان اعلام کرده است «از ایران برای شرکت در کنفرانس بین‌المللی درباره سوریه «تعهدات حامیان مالی بعد از کنفرانس لندن» دعوت شده است، اما تهران هم‌اکنون در حال بررسی موضوع بوده و رفتن وزیر امور خارجه کشورمان به این کنفرانس هنوز مشخص نیست».

این در حالی است که برخی از رسانه‌ها پیش‌تر به نقل از یک مقام اتحادیه اروپا خبر داده بودند که ظریف برای شرکت در یک کنفرانس بین‌المللی با موضوع بررسی کمک به سوریه به بروکسل سفر خواهد کرد.

توافق برای خرید ۱۲ فروند سوخو

همکاری‌های ایران و روسیه تنها در حوزه نظامی رو به پیشرفت نیست. بعد از تحویل‌گرفتن سامانه اس- ۳۰۰ و ماجراهای مربوط به نوژه، با سفر رئیس‌جمهور و وزیرخارجه کشورمان به روسیه مسئله خرید سوخو نیز مطرح شده است. آن‌طور که «الکساندر نووآک»، وزیر انرژی روسیه گفته است، طرفین برای خرید ۱۲ فروند هواپیمای سوخو سوپرجت توافق کرده‌اند و در آینده نزدیک امکان تحویل ۳۰ هواپیما نیز بررسی خواهد شد.

گفتنی است، سوپرجت ۱۰۰، نخستین هواپیمای صدنفره دنیاست که «FLY-BY-WIRE» هدایت می‌شود که هیچ تفاوتی با هواپیماهای مدرن ایرباس ندارد و سطوح فرامین هواپیما با فرمان‌های الکترونیکی هدایت می‌شود و در نتیجه با کمترین میزان فشار بر خلبان بیشترین میزان دقت را دارد. براساس مشخصات اعلام‌شده، این هواپیما هیچ تفاوتی با دیگر هواپیماهای ساخته‌شده در غرب ندارد و با توجه به تعداد صندلی‌ها، قدرت موتور و همچنین فرکانس‌های مختلف می‌تواند در تمامی فرودگاه‌های ایران با وضعیت جغرافیایی متفاوت تا سقف شش پرواز در روز فعالیت کند.

کوتاه دیپلماسی

ایران به نشست بین‌المللی افغانستان در مسکو دعوت شد

● **ایرنا:** ماریا زاخاروا، سخنگوی وزارت امور خارجه روسیه، از برگزاری سومین نشست بین‌المللی افغانستان (۲۵ فروردین) در مسکو خبر داد و اعلام کرد ایران نیز در آن شرکت می‌کند. پایگاه خبری وزارت خارجه روسیه روز شنبه به نقل از سخنان وی نوشت: هدف اصلی نشست بین‌المللی مسکو، اتخاذ رویکرد منطقه‌ای واحد در قبال پیشبرد طرح سازش ملی افغانستان با حفظ نقش رهبری دولت مرکزی این کشور و رعایت اصول تعیین‌شده هم‌گرایی گروه‌های مسلح ضددولتی در طرح سازش ملی است. سخنگوی وزارت خارجه روسیه گفت هیئت‌های نمایندگی ایران، افغانستان، هند، چین، پاکستان، آمریکا و کشورهای آسیای میانه به نشست سوم افغانستان دعوت شده‌اند.

تلاش عراق برای میانجیگری میان عربستان و ایران

● **فارس:** «جاسم محمد جعفر»، نماینده پارلمان و از افراد نزدیک به «حیدر العبادی»، با بیان اینکه بحران در روابط منطقه‌ای و بین‌المللی اثری منفی روی عراق دارد، اعلام کرد عراق در تلاش برای برقراری دیداری دوستانه میان مسئولان عربستان و ایران است. او گفت: عراق اولین کشوری است که مبادرت به میانجیگری میان عربستان و ایران کرده است و تلاش دارد یک دیدار دوستان بین دو طرف برگزار کند. او افزود: عراق معتقد است کلید کاهش اختلافات میان عربستان و ایران، در مسیری متفاوت از حل مشکلات میان آمریکا و ایران است.

ادامه از صفحه ۴

در رثای برادرم حسین

از ۱۳۲۳ به بعد ما برادران توفیق، حسن، حسین و عباس، به ترتیب سن، یکی پس از دیگری همکاری خود را با روزنامه توفیق آغاز کردیم. حسن کاریکاتوریست، حسین طنزنویس و طنزسرا بود و من کاریکاتوریست و طنزپرداز بودم. در دوران «جنبش ملی‌کردن نفت» ما برادران توفیق گردانندگان اصلی هیئت تحریریه توفیق بودیم. در آغاز مبارزات «ملی‌کردن نفت در سراسر کشور» با هدایت شادروان دکتر محمد مصدق که حزب توده ایران مخالف «ملی‌کردن نفت در سراسر کشور» و طرفدار دادن امتیاز نفت شمال ایران به روسیه شوروی بود، توفیق نویسندگان توده‌ای خود را کنار گذاشت و به شدت از مبارزه برای «ملی‌کردن نفت در سراسر کشور» و سیاست خارجی ملی و مستقل دکتر مصدق حمایت کرد ولی از سیاست داخلی او در موارد زیادی انتقاد کرد. توفیق تا آخرین روز انتشارش نیز هرگز شیفته یا مطیع قدرت، حتی قدرت ملی و دموکراتیک نشد و فاصله خود را از قدرت، چه قدرت حاکم و چه قدرت مخالفان آن حفظ کرد. در کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ مدیرمسئول روزنامه توفیق، محمدعلی توفیق به زندان افتاد و پس از آزادی از زندان، روزنامه‌نگاری و سیاست را به کل کنار گذاشت. در شب نوروز ۱۳۳۷ در دوران سانسور شدید پس از کودتا، روزنامه «فکاهی» ما برادران توفیق با استقبال بی‌سابقه‌ای منتشر شد و محمدعلی توفیق کلیه حقوق خود در روزنامه توفیق را به ما برادران توفیق واگذار کرد. در شروع این دوره، توفیق ابدا اجازه دخالت در سیاست را نداشت. اما توفیق پس از ماه‌ها و سال‌ها تلاش، با پشتکاری خستگی‌ناپذیر، با بهره‌برداری هوشمندانه و به‌موقع از اوضاع و احوال داخلی و بین‌المللی و با خطرکردن و تحمل سانسورها و توقیف‌ها، به تدریج و قدم‌به‌قدم، «حق شوخی و انتقاد طنزآمیز سیاسی در کشور» را که «صفر» و حتی «زیر صفر» بود، به صورتی اعجاب‌انگیز بالا برد و به انتقاد طنزآمیز از وکیل، وزیر و نخست‌وزیر و اوضاع سیاسی کشور پرداخت. یکی از بزرگ‌ترین رموز موفقیت توفیق این بود که هیچ نقطه‌ضعفی نداشت و یکی از بزرگ‌ترین قدرت‌های توفیق این بود که «می‌توانست نخواهد». می‌توانست عزیزترین دارایی خود: «روزنامه توفیق» را بگذارد و بگذرد و همگی دیدند که توفیق، «توفیق همراه با نوکری دولت» را نخواست... و گذاشت و گذشت... و سربلندی توفیق را صدچندان کرد تا به امروز که به مناسبت درگذشت حسین توفیق، یکی از سه ناشر آن، تمامی رسانه‌های گروهی ایران و جهان این‌چنین تجلیلی از او و از روزنامه توفیق می‌کنند. متأسفانه و بسیار متأسفانه در هفتم تیرماه ۱۳۵۰ روزنامه شریف توفیق پس از نیم‌قرن انتشار -برخلاف تمام شایعات- بدون اینکه مرتکب کوچک‌ترین خلافی شده باشد- برخلاف قانون و قانون اساسی همان زمان توقیف شد. کلیه شماره‌های جدید و قدیم روزنامه توفیق، ماهنامه صرفا فکاهی توفیق، سالنامه صرفا فکاهی توفیق و ۱۴ کتاب مختلف توفیق را دولت کینه‌توزانه توقیف، جمع‌آوری و مقوا کرد و چاپخانه بزرگ قدیمی توفیق: «چاپ رنگین» را تعطیل و لاک و مهر کرد.[1] توفیق حاضر شد «ناحق بمیرد» ولی «ناحق ننویسد».

پی‌نوشت:

۱- برای اطلاع دقیق و کامل مبهوت‌کننده و پرماجرای توقیف روزنامه توفیق و تمام نشریات آن و علل واقعی توقیف توفیق به کتاب من: «چرا توفیق را توقیف کردند؟» که در همین ماه به وسیله نشر معروف هرمس در تهران منتشر می‌شود، رجوع کنید.